

XXI posiedzenie plenarne CEN/TC 287 Informacja geograficzna oraz II warsztaty nt. współdziałania SDI, Warszawa, 11-13 września

NORMALIZACJA SDI

Zgodnie z rezolucją 99 przyjętą przez CEN/TC 287 podczas posiedzenia w Warszawie komitet ten oczekuje współpracy z INSPIRE w celu uzyskania zgodności norm i reguł implementacyjnych. CEN/TC 287 i ISO/TC 211 mają opracowywać normy równoległe z regułami implementacyjnymi tworzonymi w ramach INSPIRE.

FOT. EDWARD SUCHOWERA

ALINA KMIECIK,
WOJCIECH PACHELSKI

Normalizacja w obszarze informacji geograficznej datuje się od r. 1992, kiedy to w ramach CEN¹ i pod egidą francuskiego komitetu normalizacyjnego AFNOR powołano komitet techniczny TC 287 *Informacja geograficzna*. Komitet ten do roku 1998 opracował 12 dokumentów normalizacyjnych (8 wstępnych norm oraz 4 ra-

porty techniczne), a następnie uznał swoje zadanie za wykonane i zawiesił działalność.

Z kolei powstały w roku 1994 w ramach ISO² komitet techniczny TC 211 *Informacja geograficzna/Geomatyka* opracował dotąd ponad 40 dokumentów normalizacyjnych (norm, raportów, wytycznych itp.) o randze międzynarodowej, które są obecnie podstawą metodologiczną budowania infrastruktury informacji przestrzennej (SDI) zarówno w skali globalnej, regionalnej, krajowej, jak i lokalnej.

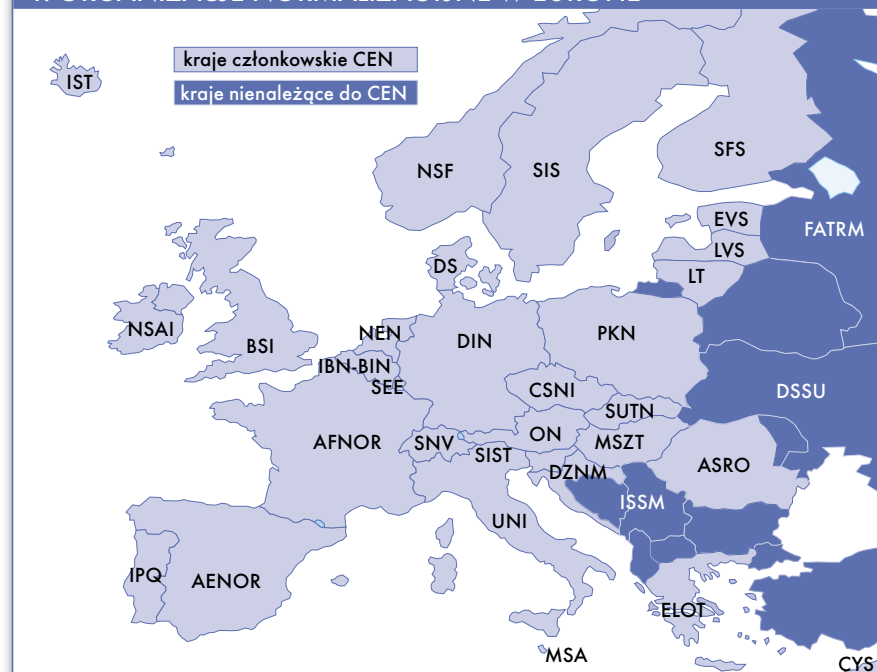
● REAKTYWACJA CEN/TC 287

Jedną z inicjatyw budowania takich infrastruktur w skali europejskiej stał się program INSPIRE³ podjęty w 2002 r. przez kraje UE. W ramach tego programu i dla jego potrzeb reaktywowano w listopadzie 2003 r. komitet techniczny CEN/TC 287 (kraje członkowskie CEN pokazuje rys. 1). Nowy zakres działania CEN/TC 287 określa rezolucja nr 40 *Normalizacja w dziedzinie cyfrowej informacji geograficznej dla Europy*: „Komitet opracuje strukturalne ramy norm i wytycznych specyfikujących metodologię definiowania, opisywania i przenoszenia danych geograficznych oraz stosowne usługi. Praca ta będzie wykonana w ścisłej współpracy z ISO/TC 211 dla uniknięcia dublowania działań. Normy te będą wspierać zgodne wykorzystanie informacji geograficznej w Europie w sposób kompatybilny z wykorzystaniem międzynarodowym. Normy te będą wspierać również przestrzenną infrastrukturę danych na wszystkich poziomach w Europie”.

Cele działania komitetu sformułowano natomiast jako:

„1. Ułatwienie budowy infrastruktury dla informacji przestrzennej w Europie poprzez: ● adaptację norm serii ISO 19100 jako norm europejskich; ● rozwinięcie i podjęcie opracowania nowych norm i ich profili we współpracy z ISO/TC 211,

1. ORGANIZACJE NORMALIZACYJNE W EUROPIE

pilnie niezbędnych dla inicjatywy INSPIRE i innych programów współpracy.

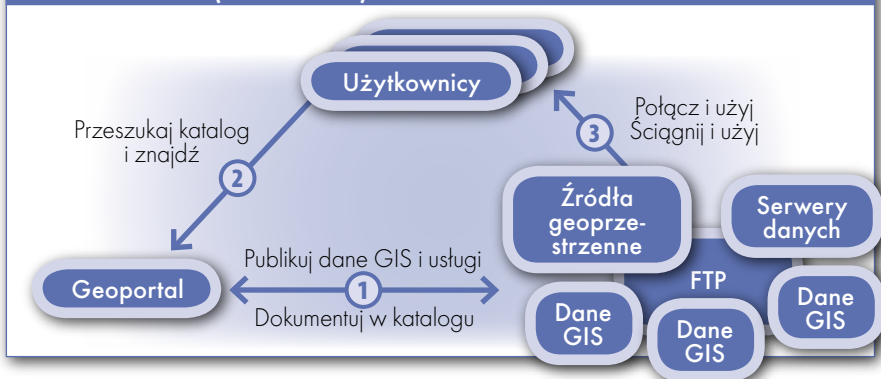
2. Ułatwienie współdziałania w ramach omawianych norm poprzez konieczne uzgodnienia i stosowne porozumienia.

3. Promocję stosowania i edukacji w zakresie norm w dziedzinie informacji geograficznej”.

Przewodniczącym CEN/TC 287 został prof. Henri J.G.L. Aalders z Uniwersytetu w Delft (Holandia), sekretariat zaś zlokalizowano przy Instytucie Normalizacyjnym Holandii (NEN) pod kierunkiem Annet van der Horn – de Vries. W ramach CEN/TC 287 działają: ● Grupa Robocza 5 *Infrastruktura danych przestrzennych* (WG5 *Spatial Data Infrastructure*), przewodniczący Paul Smits (JRC, Włochy); ● Grupa Doradcza *Outreach* (AG *Outreach*), współprzewodniczący prof. Hans Knoop (Niemcy) i prof. Wojciech Pachelski (Polska).

Reaktywacja CEN/TC 287 zbiegła się w czasie z uzyskaniem przez nasz kraj pełnego członkostwa w CEN (1 stycznia 2004 r.) i wejściem do UE (1 maja 2004 r.). Fakty te nakładają na stronę polską z jednej strony obowiązek czynnego uczestnictwa zarówno w programie INSPIRE, jak i w pracach CEN/TC 287 oraz wprowadzenia norm europejskich do zbioru Polskich Norm, z drugiej zaś – dają dostęp do najnowocześniejszych metodologii budowania infrastruktur informacji przestrzennej także w skali krajowej i lokalnej. Odbywające się w Warszawie (12-13 września br.) XXI posiedzenie plenarne CEN/

2. GEOPORTAL (G. PICHLER)

TC 287 było poprzedzone II warsztatami oraz posiedzeniem roboczym grupy AG *Outreach* nt. współdziałania SDI (11 września br.). Spotkania te zostały zorganizowane przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii przy współdziałaniu sekretarza CEN/TC 287 oraz współprzewodniczących grupy *Outreach*.

● II WARSZTATY nt. WSPÓŁDZIAŁANIA SDI

Podczas warsztatów przedstawiono 13 referatów, a w ogólnej dyskusji Annet van der Horn podkreśliła zaletę otwartej formy tego typu spotkań, które udostępniają lokalnym specjalistom i organizacjom najnowsze osiągnięcia metodologiczne w tej dziedzinie. Z ubolewaniem stwierdzić należy, że krajowe środowiska geoinformacyjne skorzystały z tej możliwości jedynie w niewielkim stopniu, z uszczerbkiem dla dalszej budowy SDI. W programie warsztatów uwagę zwracają dwie następujące grupy tematyczne: ● przegląd podstawowych pojęć i ogólnych rozwiązań zmierzających do zapewnienia współdziałania SDI, ● problematyka krajowych (zagranicznych i polskich) rozwiązań praktycznych w zakresie integracji baz danych geograficznych różnych typów.

Do pierwszej z tych grup należy zaliczyć przede wszystkim referat Günтера Pichlera, który w przystępnej formie omówił definicje wielu pojęć podstawowych dla współdziałania SDI, w tym samo współdziałanie, infrastruktury danych, tzw. normy otwarte czy wreszcie pojęcie geoportalu jako rozwiązania wiążącego systemowo użytkowników z dostępnymi zasobami danych przestrzennych i usług (rys. 2). Tematyce tej poświęcony był także referat Christiana Elfersa, w którym problematyka geoportalu została uzupełniona omówieniem roli norm dotyczących metadanych i usług sieciowych w jego budowie.

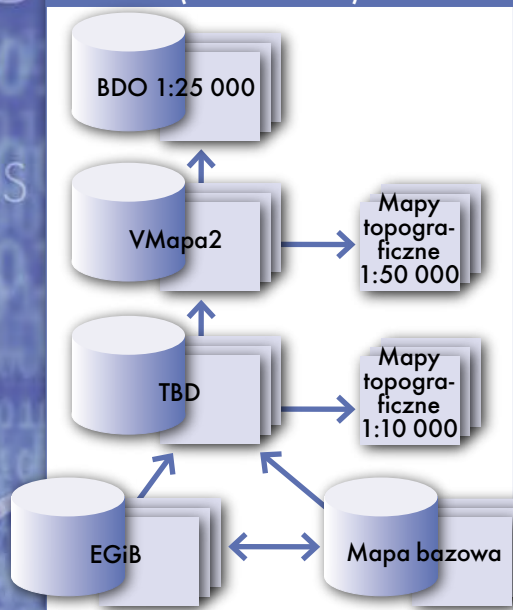
Z kolei Paul Janssen przedstawił tryb budowy podstawowego semantycznego

modelu pojęciowego według normy ISO 19109 oraz testowanie jego poprawności i zgodności. Na model ten składa się schemat aplikacyjny, katalog obiektów oraz implementacja w XML. Model podstawowy jest rozszerzany na inne dziedziny: topografia, planowanie przestrzenne, historia kultury, infrastruktura podziemna oraz infrastruktura wodna.

W drugiej grupie tematycznej Marcus Mueller wiele miejsca poświęcił integracji w Niemczech różnorodnych baz danych (kataster, mapa zasadnicza, rejestr podatkowy oraz mapa topograficzna) – z wykorzystaniem norm ISO i w nawiązaniu do INSPIRE – za pomocą jednolitej koncepcji AAA: AFIS (federalny geodezyjny system odniesienia), ALKIS (federalny system katastralny) i ATKIS (federalny kartograficzny system informacyjny o topografii). Koncepcję AAA wykorzystał również Hans Knoop do integracji polskiego katastru, ksiąg wieczystych i rejestrów podatkowych w ramach projektu PHARE, obejmującego Integrującą Platformę Elektroniczną (IPE) oraz Powszechną Taksację Nieruchomości.

Problematyki integracji i standaryzacji baz danych katastralnych i topograficznych w ramach krajowego systemu informacji geograficznej dotyczyło także wystąpienie Jacka Uchańskiego. Założoną strukturę tego systemu pokazuje rys. 3. Autor obszernie omawia i ilustruje daleko idące i wielorakie niezgodności i niejednorodności strukturalne, funkcjonalne i inne baz danych EGİB i TBD, które sprawiają, że nie można obecnie mówić o integracji tych baz danych i zapewnieniu przepływu danych. Co najwyżej mówić można o przepływie danych pomiędzy poszczególnymi składnikami obu baz w ramach IPE, która nie jest rozwiązaniem systemowym, lecz jedynie „środkiem transportu” danych. W tej sytuacji autor postuluje adaptację niemieckiego systemu 3A wraz z wykorzystaniem stosownych norm EN-ISO serii 191xx, nadając takiemu polskiemu systemowi nazwę

3. CZĘŚCI SKŁADOWE KSIG I POSTULOWANY PRZEPŁYW DANYCH (J. UCHAŃSKI)

3B = BBB: Bank osnów, Baza danych katastralnych, Baza danych topograficznych. Większość referatów przedstawionych w Warszawie jest dostępna na stronie NEN <http://www2.nen.nl/nen/serverlet/dispatcher.Dispatcher?id=218348>.

● XXI POSIEDZENIE PLENARNE CEN/TC 287

W ramach posiedzenia plenarnego omówiono wiele zagadnień roboczych związanych z działalnością komitetu, a w szczególności **metody wprowadzenia postanowień normatywnych ISO do norm europejskich**:

- opublikowanie normy ISO bez zmian jako normy europejskiej (EN-ISO);

- rozbudowanie oryginalnego tekstu normy ISO o zmiany uwzględniające zróżnicowanie rynku europejskiego (lub o załączniki normatywne definiujące reguły dostosowania postanowień normatywnych do potrzeb rynku europejskiego) i opublikowanie jako normy europejskiej (EN-ISO);

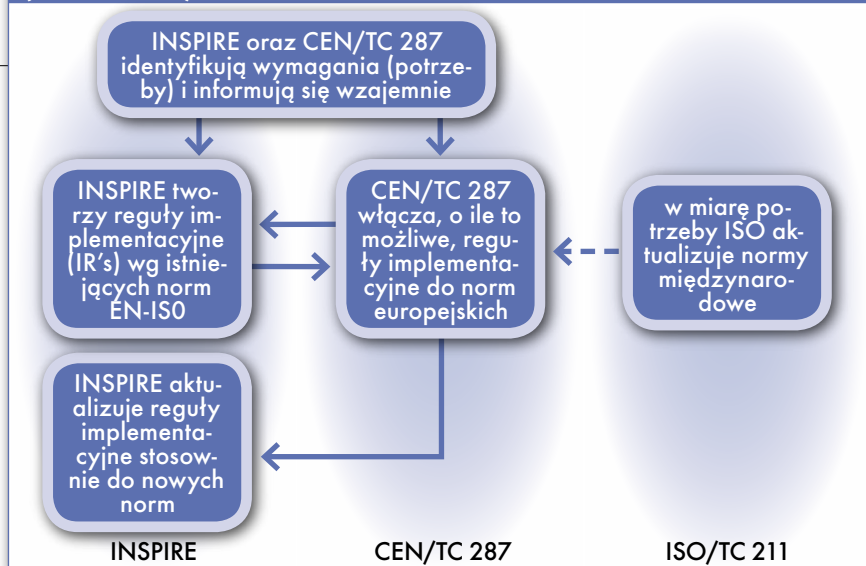
- opublikowanie normy ISO jako normy EN-ISO i uzupełnienie rodziny norm europejskich o specyfikację techniczną (lub o o kolejną normę) uwzględniającą specyfikę rynku europejskiego.

Przedstawiono raporty organizacji (członków) stowarzyszonych z CEN/TC 287: ● ISO/TC 211 *Geographic information/Geomatics*, ● CEN/TC 278 *Road transport and traffic telematics*, ● EuroGeographics, ● European Commission, Research Directorate-General,

OPUBLIKOWANE DOKUMENTY NORMALIZACYJNE EN ISO

- 19101 *Reference model*
- 19105 *Conformance and testing*
- 19106 *Profiles*
- 19107 *Spatial schema*
- 19108 *Temporal schema*
- 19111 *Spatial referencing by coordinates*
- 19112 *Spatial referencing by geographic identifiers*
- 19113 *Quality principles*
- 19114 *Quality evaluation procedures*
- 19115 *Metadata*
- 19116 *Positioning services*
- 19125-1 *Simple feature access – Part 1: Common architecture*
- 19125-2 *Simple feature access – Part 2: SQL option*
- oraz CEN/TR 15449 *Standards, specifications, technical reports and guidelines, required to implement Spatial Data Infrastructure*

4. PROPOZYCJA WSPÓŁDZIAŁANIA INSPIRE – CEN/TC 287 (A. ANNONI)

JRC, ● Open Geospatial Consortium Inc (OGC), ● Information Society Standardization System, Metadata for Multimedia Information, Dublin Core (MMI-DC), ● European Spatial Data Research Organization (EuroSDR), ● Digital Geospatial Information Working Group (DGIWG).

Omówiono także stan prac CEN/TC 287 (przyjęte i opublikowane dokumenty normalizacyjne – patrz ramka poniżej) **oraz relacje CEN-ISO-INSPIRE**. Obiekcje członków CEN/TC 287 (wyrażone m.in. na poprzednim posiedzeniu plenarnym Komitetu w lutym 2006 r. w Dublinie) wskazują na możliwość wystąpienia merytorycznych niezgodności między regułami implementacyjnymi INSPIRE (wiązącymi członków Unii) i normami europejskimi (opcjonalnymi dla członków CEN). W wyniku dyskusji podjętej przez przewodniczącego CEN/TC 287 i koordynatora technicznego INSPIRE Alessandro Annoniego obie organizacje postanowiły podjąć współpracę polegającą na: ● wzajemnym informowaniu się o postępach prac; ● odwoływaniu się do norm europejskich w projekcie INSPIRE, tam gdzie to jest możliwe; ● rozważeniu przez CEN/TC 287 możliwości wprowadzenia regulacji technicznych (implementacyjnych) do norm europejskich.

Alessandro Annoni zaproponował także procedury współpracy między organizacjami (rys. 4), zakładające m.in. wstrzymanie prac CEN/TC 287 w zakresach będących przedmiotem prac podjętych w grupach roboczych INSPIRE. Propozycja ta spotkała się z krytyką ze strony Finlandii, Szwecji i Norwegii, które naciskają na ustalenie warunków odwoływania się do norm europejskich, równoległe prowadzenie prac i wymianę informacji o postępach. Znalazło to swoje odbicie w rezolucji 99 przyjętej

na zakończenie obrad i dotyczącej relacji pomiędzy CEN/TC 287 a INSPIRE: „● CEN/TC 287 oczekuje współpracy z INSPIRE w celu uzyskania zgodności norm i reguł implementacyjnych; ● stosownie do rezolucji 88 i w następstwie dyskusji pomiędzy przewodniczącym CEN/TC 287, przewodniczącym ISO/TC 211 oraz przedstawicielem JRC odnośnie do tej współpracy, którzy zaproponowali, by CEN/TC 287 i ISO/TC 211 opracowywały normy równoległe z regułami implementacyjnymi opracowywanymi przez INSPIRE, CEN/TC 287 decyduje się podtrzymać to podejście”.

Warszawskie posiedzenie plenarne CEN/TC 287 było ostatnim, któremu przewodniczył prof. Henri Aalders. Jego następcą został Arnold Bregt z Uniwersytetu w Wageningen (Holandia). XXII posiedzenie plenarne Komitetu Technicznego CEN/TC 287 *Geographic information* odbędzie się w Mediolanie (5-6 czerwca 2007 r.). Organizatorem spotkania jest włoska organizacja normalizacyjna Uniente Nazionale Italiano di Unificazione. Planowane są także warsztaty oraz posiedzenia AG *Outreach* i WG5.

ALINA KMIECIK

jest asystentką w Instytucie Informatyki Politechniki Łódzkiej, doktorantką na WGiGP UWM w Olsztynie, członkiem WG5 i AG Outreach CEN/TC 287, członkiem PKN/KT 297 ds. Informacji geograficznej.

PROF. WOJCIECH PACHELSKI

prof. nadzw. UWM w Olsztynie oraz Politechniki Warszawskiej, jest współprzewodniczącym AG Outreach CEN/TC 287 oraz przewodniczącym PKN/KT 297 ds. Informacji geograficznej.

Przypisy

●¹ Comité Européen de Normalisation – Europejski Komitet Normalizacyjny.

●² International Standardization Organization – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna.

●³ Initiative for SPatial InfoRmation for Europe.